

KLANGMESTERNE

Reaksjonen kommer momentant i det pickupen fanger opp de første tonene skapt av mikroskopiske variasjoner på LP-platen. Håret på armene mine reiser seg i giv akt. Lyden som kommer ut av Sonus faber Guarneri Tradition viser at italienerne ikke har glemt gamle kunster.

Tekst: [Roy Ervin Solstad](#) Foto: Roy Ervin Solstad og Sonus faber

Nærmest fjettet sitter jeg der og tør nesten ikke puste i frykt for å ødelegge magien. Hjerter slutter omtrent å slå for ikke å lage mer bråk enn nødvendig, mens jeg sitter der med øynene igjen og ørene går fra analyse- til nytelsesmodus.

Herrejemini for en lydopplevelse.

Selv i mitt langt fra perfekte rom, og uten hjelp av romkorreksjonen fra mirakelboksen fra Trinnov som jeg bruker til privat bruk for å rette opp de fleste av rommets skavanker, er det åpenbart at Sonus faber sine beste stativhøytalere har truffet med millimeterpresisjon på den lydmessige hoppkanten i rommet mitt. Det låter rett og slett fenomenalt. Detaljer, basstyngde, holografi. Alt er på plass, men det er avsindige klangrikdommen og den fantastiske kombinasjonen av gjennomsliktighet og musikalsk nerve i mellomtonen som tar pusten fra meg.

Pianister snakker ofte om at det er klangbunnen i et Steinway-flygel som skiller Steinway fra røkla, mens de som spiller strykeinstrumenter mener det er materialet i kroppen på Stradivarius sine instrumenter som gjør at de instrumentene er noe for seg selv. Det til tross for at både Stradivarius og Steinway spiller nøyaktig de samme tonene som andre instrumenter. Likevel er det noe med klangen i Stradivarius og Steinway som er noe helt spesielt. Det tok meg ikke mange minuttene med Guarneri Tradition-høytalerne før jeg begynte å tenke at Sonus faber må ha funnet en måte å trylle fram klang fra høytalerne få om noen andre høytalerprodusenter klarer å matche.

Høytalerne er for øvrig fjerde generasjon Guarneri. Den første, Guarneri Homage kom for snart 30 år siden, Guarneri Memento fulgte tidlig i andre halvdel av 2000-tallet, mens Guarneri Evolution kom fem år senere. Guarneri Tradition er heller ingen splitter ny høytaler. Det er omtrent fire-fem

år siden de kom på markedet, men i Norge er dette den første testen av dem.

Guarneri Tradition

Guarneri Tradition er en to-veis stativhøytaler med bassrefleks. Høytalerne selges med spesialtilpassede stativer som er inkludert i prisen. Det er i motsetning til forrige modell, der stativene måtte kjøpes separat. Stativene er i karbon, og spikesfotene er faktisk med myk damping, så det skal ikke være nødvendig med dedikerte myke føtter slik som eksempelvis Iso-Acoustic om er blitt veldig populært de siste årene.

Stativene har for øvrig spor i topp-plata som høytalerne klikker nedi. Dermed står høytalerne meget godt på stativene.

Man kan sikkert diskutere om stativene er vakre eller ikke. Det fine med dem er at de ikke trekker oppmerksomheten bort fra selve høytalerne. Det som er litt merkelig med dem, er høyden. Stativene er nesten 76 centimeter høye. Det gjør at jeg med normal sittehøyde i sofaen blir sittende å se opp på diskantene. Siden senter av ørene mine er litt lavere enn øynene, blir diskantene en del centimeter over ørehøyde. Det er ikke helt i tråd med tommelfingerregelen om at diskanten skal være

i ørehøyde. Det skal legges til at jeg ikke har hørt noe som skulle tyde på at det er noe problem, men visuelt ser det litt merkelig ut.

Selve høytalerne er det lite merkelig med. Formen sett ovenfra er som instrumentet lutt, mens den innvendige formen rundt elementene er formet som en fiolin. Dette mener Sonus faber skal gi best kontroll over resonanser i kabinettet, og dermed best mulig lyd.

Diskanten er en silkedome på 15 millimeter med en en pil stikende rett ut på utsiden av diskanten. Det skal gi de beste egenskapene fra en klassisk domediskant og en ringradiator. Magneten er av Neodymium, og det er et akustisk bakkammer i tre bak diskanten.

Bass- og mellomtoneelementet er på 15 cm i diameter, og heller ikke har Sonus faber gått enkelt til verks. Membranmaterialet er en blanding av blant annet lufttørket cellulosemasse, silkebo-mull, bastfiber og andre naturfibre. Elementet har et akustisk avstemt bak-kammer som sammen med mekanisk avkobling fra frontbaffelen reduserer resonanser og hindrer forvrengning.

Defrekvensen mellom disse to ligger på hele 2500 hertz. Det gjør at store deler av musikkgjengivelsen er lagt til bass-/mellomtone-elementet alene.

Delefilteret har blant annet kondensatorer fra Mundorf Supreme og Jantzen spoler.

Høytalerne er som nevnt bassrefleks, men det er langt fra noe vanlig bassrefleksrør som sitter på baksiden. Her er det ulike ventiler som skal hjelpe til med å gjøre luftstrømmen så kontrollert som mulig. Tankegangen er ikke ulik det PMC gjør med sin patenterte Laminair-teknologi, men Sonus faber kaller den Stealth Ultraflex.

Et par ord også om finish og design. Det er nemlig ingen tvil om at Sonus faber har et årelangt rykte som produsent av lekre produkter, men jeg synes at Homage Tradition-serien som Guarneri Tradition er en del av prøver litt for hardt. Det blir litt som den første singelen til det norske bandet Fabel som både hadde blåserekke med grovmessig og bass-solo. Hver for seg helt fint, men det blir ofte litt mye når alle de gode ideene skal trykkes inn på et og samme produkt. Hyllesten til den italienske skipsindustrien med kabinetter som kan minne om skipsgulv er flott. At deler av fronten er i svart skinn er som det skal være på tradisjonelle Sonus faber-høytalere, og det samme med frontgrillen av stramme vertikale tråder. Der burde man kanskje stoppet, men det har ikke Sonus faber gjort. I tillegg har de nemlig utstyrt høytalerne med en nedsenket logo i glass på toppen, de har lagt på en børstet aluminiumsremse som går rundt den delen av baffelen der elementene sitter, litt slik en del budsjett-høytalere har rundt elementene sin for å se mer eksklusive ut. Det er blitt så vanlig på billige høytalere, at Guarneri Tradition i stedet ser ut som de «blinger» seg kjøpere. Og så kommer i tillegg stativet med karbon-finish som bryter helt med alle designuttrykkene på høytalerne. At det likevel ikke blir helt galt, skyldes rett og slett at kvalitetsinntrykket er så ekstremt bra, og at selve formen på høytaleren og den lekre høyglansfinishen nesten får deg til å glemme det andre. Men bare nesten, for her virker det som om man har hatt idemyldring på design, og så har ledelsen funnet ut at alle skal få med sine ideer. Sonus faber sitt utgangsdesign trenger etter min mening ikke noe ekstra for å fremstå som eksklusivt. Akkurat som man ikke trenger en lakkert fartsstripe på en Ferrari, Lamborghini eller Maserati.

Nå skal det i all rettferdighets navn også sies at det kan tenkes at jeg setter strengere krav til Sonus faber enn jeg ville satt til andre produsenter når det gjelder design. Det kan selvsagt skyldes at Sonus faber har skjemt oss bort i 40 år, men det er jo uansett ingen grunn til å frede italienerne av den grunn.

Det viktigste er uansett hvordan de presterer lydmessig, og der er det lite å klage på. En ting er at høytalerne er lettdrevne. Sonus faber anbefaler forsterkere fra kun 30 watt. Det til tross for at følsomheten ikke er skyhøy med sine 87dB eller impedansen på fire Ohm. Ifølge uavhengige målinger gjort av bransjebladet Stereophile faller imidlertid aldri impedansen under 3,6 Ohm. Det bidrar i høyeste grad til at høytalerne er en relativt enkel last for forsterkere. Jeg har blant annet brukt Accuphase sin klasse A-forsterker med 45 watt, og jeg følte aldri at det ble for lite hverken når det gjelder kontroll eller hvor høyt jeg kunne spille.

Når det gjelder plassering så anbefaler Sonus faber at man sitter i en likesidet trekant. Det betyr at avstanden mellom høytalerne skal være like stor som avstanden fra høytalerne til lytteposisjon. Legg likevel merke til at Sonus faber

anbefaler at avstanden mellom høyttalerne ikke må være mindre enn 180 centimeter.

Høyttalerprodusentens råd i bruksanvisningen sier også at når det gjelder vinkling av høyttalerne, så skal de rettes direkte mot lytteposisjon. Her er det riktignok smak og behag som gjelder, men jeg synes at lyden ble mest homogen og ikke minst fokusert med en slik plassering hjemme hos meg. Lydbildet ble kanskje litt større med mindre innvinkling, men totalen ble bedre slik SF anbefaler.

Lyden

Jeg har jo allerede gitt mer enn noen små hint om hvordan jeg synes disse høyttalerne spiller, så jeg trenger ikke å gjengi hele skrytelista her, men det er en del ting å kommentere likevel.

I mitt lille rom på kun 12,5 kvadratmeter er jeg nødt til å sitte i en sofa som står inntil bakveggen. Det gir en boost i mellombassen som kan grote til mellomtonen. Vanligvis retter jeg det opp med Trinnov-boksen min, men ikke når jeg tester utstyr. Da får høyttalere og elektronikk lov å yte uten påvirkning fra den.

Et slikt rom er ganske så identisk med svært mange av de TV-krokene jeg ser i vanlige hus og leiligheter, så i mitt lytterom kan jeg oppdage de utfordringene mange har.

Det merker jeg også med Guarneri Tradition. Når jeg sitter tilbakelent i sofaen er det nesten naturstridig hvor mye bass disse relativt små bass-elementene kan produsere. Det spiller imponerende bass til langt nedpå 30-tallet, til tross for at Sonus faber selv oppgir 40 hertz som nedre frekvensgrense før det begynner å rulle av. Bassen er tung og organisk, og ikke minst når jeg spiller akustisk jazz med gode opptak av kontrabass er det omtrent som å være på konsert. Prøv for eksempel Sinne Eeg og Thomas Fonnebæk sin første duoplate. Det er gåsehud fra begynnelse til slutt med disse høyttalerne. Det er når musikken blir kompleks nedover i bassen at man forstår at det finnes lydopplevelser som er mer kontante og distinkte i bassområdet, men det skal ikke mer enn 30-40 centimeter forflytning framover i sofaen for å skjønne at det ikke skyldes høyttalerne. Når jeg setter meg helt framme på sofaputa, så strammes bassen opp så til de grader at Bombtrack fra Rage Against the Machine treffer meg som en slåsshan-

SPESIFIKASJONER:

- **Type:** 2-veis stativhøyttaler
- **Frekvensområde:** 45-35.000 hertz
- **Følsomhet:** 87 dB
- **Impedanse:** 4 Ohm
- **Delefrekvens:** 2500 hertz
- **Bass-/mellomtone-element:** 150 mm cellulose fiber membran
- **Diskant-element:** 28 mm «Arrow Point» silkedome
- **Anbefalt forsterkereffekt:** 30-250 watt
- **Størrelse, høyttaler:** 37,7 x 23,9 x 37,5 cm (høyde, bredde, dybde)
- **Størrelse med stativ:** 113,5 x 30 x 39 cm (høyde, bredde, dybde)
- **Finish:** høyglanslakkert rød eller Wenge, karbon/svart stativ
- **Vekt:** 16 kilo per stk. (29 kilo per stk inkludert stativ)

ske på haketuppen. Høytalerne bare skriker etter å få mer juling, og hvem er vel jeg til å nekte dem litt moro. Ergo er det bare å øse på med den beste rockeplata jeg vet om og sette både naboforhold og huskonstruksjoner i alarmberedskap når Killing in the Name og Take the Power Back kommer som låt nummer to og tre. Sonus faber Guarneri Tradition ser unektlig ut som de trives best med italiensk kammermusikk og akustisk trio jazz, men du milde skaper som de kan rocke om de gis sjansen. Alt-etende på musikk er bare fornavnet, så her skal man ikke trekke forhastede slutninger basert på utseende alene.

Det morsomme er at det gjør de med full kontroll på begivenhetene, samtidig som de beholder sin fantastiske klang og gjennomsiktighet. Vil du høre helt inn i det innerste som ligger i opptaket på Rage Against the Machine sin selvtitulerte debutplate, så fikser Guarneri Tradition det glimrende.

Den energien disse høytalerne er i stand til å videreformidle handler imidlertid ikke bare om bass. Du får den i mellomtonen og diskanten også, uten at høytalerne på noen måte oppleves som aggressive. De er nemlig silkemyke og ekstremt

lettflytende i spillestilen fra topp til bunn. Diskanten er utrolig luftig, men uten at den virker å stikke av fra resten av lydbildet. Diskanten bare «er der» om du skjønner hva jeg mener.

Rent holografisk blir det heller ingen røde streker når man skal evaluere disse høytalerne. Dette er stort i både bredde og dybde og med eksemplarisk presisjon. Det er lenge siden jeg har spilt Harry Belafonte's Live at Carnegie Hall, men det er en av de beste platene jeg vet når det gjelder gjengivelse av opptaksrommet. Guarneri Tradition leverer varene, enten det er Belafonte som ikke klarer å synge helt rett i mikrofonen hele tiden, eller det er plasseringen av blåsere, strykere, gitarer eller kontrabass og trommer.

Det beste er som tidligere nevnt, klangen i disse høytalerne, og hvordan instrumenter og stemmer får det lille ekstra av klangrikdom som bringer lyden enda et hakk nærmere virkeligheten. I en omtale jeg gjorde av Ypsilon-forsterkere for mange år siden, skrev jeg at om lydometale skulle brukt fargemetaphorer, så er det ikke bare slik at med denne lyden ser man den perfekte grønnfarge. Man ser også at grønnfargen er laget av blått og

gult. Akkurat slik opplever jeg det med Guarneri Tradition også. Hadde de høyttalerne vært TV-skjermer, ville det utvilsomt stått 8K på bildeoppløsningen, og TV-anmelderne ville skrytt av både sortnivå og den voldsomme fargepaletten skjermen viste fram bildene med.

Å si at jeg er blitt bergtatt av denne lyden, er langt fra noen overdrivelse, men du skal likevel vite at høyttalerne svarer godt på signalene du sender den. Jeg har prøvd både Vera Audio P150/600, Accuphase A-48 og EAM Labs Element 260A på dem. Høyttalerne spiller strålende på alle tre effektforsterkerne, men de spiller ikke likt. Desto bedre elektronikk og forsterkere du kobler foran disse italienerne, desto bedre lyd vil du få. Det gjør at du kanskje vil oppleve at du kommer i mål lydmessig med høyttalerne, men at fristelsen for å oppgradere resten av anlegget kan bli stor.

For de fleste av oss er heldigvis reisen mot målet vel så viktig som å nå målet, og da er Sonus faber Guarneri Tradition ikke det verste reisefølge du kan ha. Snarere tvert imot.

Konklusjon

Sonus faber Guarneri Tradition er en gnistrende musikkformidler uansett hva slags musikk du måtte like å spille. Den har en fantastisk bass, en magisk mellomtone og en luftig og detaljert diskant, men det er den vidunderlige klangrikdommen som vil få deg til å miste både munn og mæle. Å høre disse, er å ville ha dem. Her er det bare å begynne å spare til disse italienske klangmesterne.

VI LIKER:

- Imponerende bassgjengivelse
- Fantastisk mellomtone og diskant
- Lettdrevne

VI LIKER IKKE:

- Merkelig høye stativer til høyttalerne
- Designet er litt over-the-top
- Gratis er de jo ikke akkurat

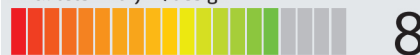
STEREO+ MENER: Disse låter så bra at du bør ha dekning på konto før du hører dem.

KARAKTERER

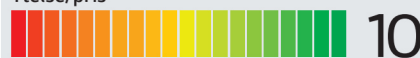
Brukervennlighet

Kvalitetsinntrykk/design

Ytelse/pris

9,1

Stereo+

SPESIELT ANBEFALT

Sonus faber Guarneri Tradition

Sonus faber Guarneri Tradition

PRIS: fra Kr. 174.990,-

IMPORTØR: Mono

LINK: www.mono.no